

Universitätsbibliothek Paderborn

**Homiliæ Adm. Illvstris Ac R.dissimi Domini D. Fr.
Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ
Episcopi Barbastrensis & Albarrazini Ord. FF.
Prædicatorum**

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, Anno M.DC.XLIX.

§.13. Conueniens fuit, quo fidelium pietas moueretur, no[n]nullas huic sacrificis adiungere pias ceremonias quæ dignitatem illius quoad venerationem cultumque extollerat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53084](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53084)

Mysteria, suntque hæc virtutes quas Sacra hæc præfigurant indumenta, in quorum meditatione mentem te, Missam audiendo competit occupare, omnique studio ablaborare ut in te virtutes illa his congrue resplendant: si namque hoc ageres, experientia in te ipso disceres profectum non exiguum ex Divino hoc Sacrificio promanare. Patuit hoc in Seraphico Theologo S. Bonaventura, quem vtili hæc meditatione tempore Sacri dissentum confexit amicus illi integerrimus D. Thomas Aquinas luce caelesti circumfusum. Et si fidem historiarum eius attribuimus, ab hoc die consecutus est à Deo ex singulari gratia illius privilegio, scientiam insulam omnis veritatis statum suum concernentis.

S. 13. Conveniens fuit quo fidelium pietas moneretur, nonnullas huic Sacrificio adiungere piæ ceremonias, quæ dignitatem illius quoad venerationem cultumque extollerent.

S. 37 **S**æpius diximus Missæ Sacrificium finem imposuisse antiquis illis veteris Legis, vtpote huius figuris, Sacrificijs: ut autem in omnibus illa huic convenirent præscripsit Deus ut particularibus quibusdam offerrentur ceremonijs, quæ pietatem accenderent: quatenus in illis eam cognosceremus, quæ par est ut ad Missam accedamus secundum maiorem huius, respectu illorum excellentiam: ut autem in hoc affectus inardesceret ferventiores, decrevit Ecclesia, docente eam Spiritu S. ut particularibus quibusdam veterem ceremonijs, quibus efficacius fideles in celebratione Missæ ad devotionem excitarentur. Hoc auctoritas nobis asserit Sacrosancti Concilij Tridentini, à Christo sc. Ecclesiæ datam potestatem, mutandi & adiungendi Sacramentis (salva tamen eorum substantia & essentia) illud quod ad eorum venerationem iudicaret expedire. *Dei esse Christum Ecclesiæ potestatem, ut in Sacramentorum dispensatione, salva illorum substantia, ea statueret vel mutaret, quæ suspensum utilitati, vel ipsorum venerationi magis expedire iudicaret.* Et quamvis verum sit quod Christus non instituerit huius Sacrificij celebrationem illis ceremonijs quibus modo peragitur immedie per se ipsum, tamen ut certum habere nos oportet, quod Apost. concesserit auctoritatem, quinimo præcepto vniuersali obstrinxerit, vt ordinarent & totum illud stantent, quod

maxime conveniret huic celebrationi vniuersæ mysterij: quanto magis pie credendum Christianum specialiter inspiratione Spiritus S. docuit. *Apoll. quidquid ad ritum spectaret & venerationem huius sacrificij: & omnia hæc sunt orationes in celebratione Missæ: quanloquidem omnia hæc eo collimant vt maiori decentia, reuerentia, cultuque celebretur, modo tamen per aliquod illorum non mutetur substantia huius Sacrificij: quandoquidem saluâ illâ quam Christus in eius institutione seruauit, nos item celebremus, quod ipse æterno Patri suo obtulit: postquam cum hæc ceremonia, verba, preces & psalmi extendant vt fidelium animi ad feruentiores Dei laudes auerantur: & cum hoc sacrificium, sit Sacrificium laudis & gratiarum actionis. Optime proposito seruiunt quæcumque in eo superadduntur quo maiores Deo referantur gratiæ ob tauti beneficij dignitatem, quo nos in illo cumulat, in quem finem hæc omnia instituta Ecclesia quæ in eius celebratione fieri mandant. Pariter eum sit Sacrificium Imperatorij conuenienter in eo sunt orationes, non tantum pro illud offerentibus, sed etiam pro reliquis Christi fidelibus, vt vniuersa defunctis quo declaratur eius imperatoris efficacia: quæ omnibus prodest. Et in quantum hoc Sacrificium mysterium fidei est principale, quoque illo titulo magnificatur, propter SS. Sacramentum quod in illo offertur, illi optime quaerat in eius celebratione exterior fidei protectatio, quam in illa facimus per symbolum quod alta voce decantatur.*

Addit his præterea omnes has orationes, ceremonias & postulationes seruire utilitati bonæque vniuersali Ecclesiæ sunt eadem quæ Apostoli nos docuerunt, vt à Deo consequamur quod illi indicauerunt salutis nostræ maxime conueniente: cui insistentes intentioni summi Pontificis & Concilia ritum nobis tradiderunt modumque tradidi in hoc Sacrificio oblectandum: vt clarissime patet ex illo Apostoli: *Obsecra primam, in omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, & gratiarum actiones pro omnibus.* Quas declarauit D. Aug. fuisse illas quibus Sacerdos vititur in D. Act. Missæ sacrificio: *Tunc enim Accipiet vobis ad hoc uocatis susceptis suis per manus impositionem missæ altissimi recordissima offerunt pietatis.* Idem Confirmat D. Chryllo. locutus de officio Sacerdotis in Missa. *Quasi communis quidam totius orbis Pater, Sacerdos est: dignum igitur est vt omnium curam agat omnibusque prequidens sicut & Deus cuius nuntius*

i. Ratio in
stituendi
ceremo-
nias in
Missæ.

Sessio. 21.
6. 2.

V. Errot
Luthe
refuta
contra
errem
pia

V.
Stim
do.

Ej.
Ican.
Synac

via seruitur fingitur vice, ad iusto nis obsequio igitur
Etc. Et infra clarus idem exponit dicens: Hoc
esse faciendum in obsequio quotidiano, perpetuoque
Divina religionis ritu.

IV.
Error
Lutheri
refutatur
contra
ceremo-
nias

Hic concessis eu deuter patet quam insulsius
error sit sacrilegi Lutheri eiusque sequacium
effucianum superfluas esse in Missa cere-
monias & orationes que verbis super adduntur qui-
bus Christus vltus est in consecratione Sacrificij
quod offertur: & quod velut tales omnino abo-
lenda sint, vt abusus introductus in Ecclesiam
falsa superstitionis: error hic est manifestus:
quandocumque ex predictis constat omnes il-
las doctrinas conuenire Apostolicas, illasque eas
instituisse per Christum mediante Spiritu S. in-
spiratione, nam quidam has, alij alias institue-
runt ceremonias, vt his populum ad maiorem
excitarent venerationem; nonnulli quasdam ad-
dididerunt orationes & alij alias, quibus in illo
erga Sacrosanctum hoc Sacrificium affectus ex-
citarent pietatis ardentiores. Vt enim homo
corporeus est & per sensus corporis spiritum exci-
tat ad affectum erga spiritualia, indiget ad Spi-
ritus illius pietatem promouendam Sacrificij
Missæ nonnullis ceremonijs corporalibus, vt per
eas interiori prouocetur ad reuerentiam; iuxta
actus illos exteriores qui in celebratione Missæ
interueniunt, manente semper salua ipsa Missæ
substantia, & vna eademque semper existente,
quæcumque licet ceremonias superaddantur.
Cape similitudinem si sportulam capias fructi-
bus refertam, sub quibus rosæ laterent, sed su-
perius flores caryophyllorum fructus omnes
conegerent, & alius illam deferret opposito
modo adornatam, inferius collocatis caryophyl-
lis, & super fructus in parte superiori rosæ sparge-
rentur: nemo dubitat, quin fructus essent ijdem,
licet flores diuersimode componerentur. Hoc
idem tibi considerandum de Missa varijsque ce-
rimonijs superadditis & institutis ad eius cele-
brationem: omnes etenim nihil aliud fuerunt
quam quidam flores, diuersimode compositi vt
fructus acceptus huius Divini sacrificij offerat
Deo: ipsum semper vnum fuit in substantia,
licet variè dispositum & auctum quantum ad
ceremonias eius celebrationis, prout expediebat
ad promouendam fidelium deuotionem.

V.
Similitu-
do.

¶ 38
Ep. ad
Iean. Ep.
Synodus.

Missam tantum dixerunt Pater noster & ita
consecrati: postmodum tamen per orbem dif-
fusi diuersas addiderunt ceremonias & ora-
tiones, secundum necessitatem prouinciarum quæ
illis forte obigerat & congruentiam celebra-
tionis, nec non maiorem profectum fidelium
quibus Dei Verbum predicabant: atque ex illis
in alios dimanantur Sanctos velut per traditio-
nem, qui similiter & ipsi nouas adiunxerunt ce-
rimonias & orationes: vt enim refert Sexta Sy-
nodus generalis. D. Bauius & D. Chrysolto-
mus in suis liturgijs nonnullas instituerunt vt festi-
niori pietatis cultu fideles Missæ Sacrificium
celebrarent. Et quod præterite non licet D. Ia-
cobus Minor in liturgia Missæ suæ varias multas-
que addidit ceremonias & orationes, vt per illas
obtinere quod intendimus, maiorem scilicet
attentionem ad Missam: constat similiter
morem esse in Ecclesia vetustissimum his vete-
ri ceremonijs, sicut hoc docent D. Dionysius, D.
Clemens, & alij plures Sancti.

VI.
Ceremo-
nias pau-
latim sunt
introdu-
ctæ.

De Eccl.
Hierarc.
Lib. 2.
Constitu.
Apol. c. 54.

VII.
Missæ Go-
thica seu
D. Isido-
ri.

D. Isidorus in Hispania celebrationem insti-
tuit Missæ cum diuersis ac varijs ceremonijs &
orationibus, qua de causa dicta fuit Missa S.
Isidori & similiter Gothica propter Gothos
qui tunc temporis in Hispania regnabant vbi
ritus hic instituebatur. Postmodum Rex Casti-
liæ Dominus Alphonsus Sextus duxit in vxo-
rem Dominam Constantiam ex Gallia, & cū
in Gallia Missa diceretur Romana iudicauit
Regina expediens fore si similiter diceretur in
Hispania: vnde instanter vixit cepit Regem
vt decerneret quatenus in Regno suis Missa
celebraretur iuxta ritum & ceremonias Roma-
nas: obstitit huic Rex, & rei difficultatem amo-
rum voluit contentione determinari: vnde de-
cretum fuit vt bini in arenam descendere o-
quites ad Monomachiam, & quisque suam de-
fenderet Missam, ita vt hic pro parte staret
Missæ Gothicæ, ille vero causam defenderet
Romanæ: illa vero prævaleret in Hispania suis-
que ritibus ac ceremonijs celebraretur cuius
defensor ex arena victor reuerteretur in no vero
certamine triumphum tetulit Missæ Gothicæ
defensur.

Hic non acquiescunt argumento sed aliud
mouerunt statueruntque mandari executioni:
punitum vt duo sumerentur Missalia, Gothicum
vnum & Romanum alterum, amboque igni tra-
derentur comburenda, nisi alterutrum ex igne
resisteret illæsum: ex eius enim conseruatione
manifesta fieret Dei voluntas conseruandi ri-
tum.

tum illius Missæ in Hispania: factumque est ita, amboque Missalia flammis sui ieruntur: & quamvis Missale Romanum ex igne profuuerit, iudicium bonitatis illius manifestum: Missale tamen Gothicum in igne mansit sed incombustum: fuit etenim prodigium multo illustrius quo declarabatur quod in medio ignis tantæ disputationis & vehementis ardeo contentionis ortæ ad conseruationis eius argumentum, quantumlibet medijs flammis inhereret, semper tamen in Hispania eius celebratio conseruaretur iuxta ritum Gothicum quod ita rei successus comprobauit: etenim non obstante tam euidenti stupendoque miraculo quod Deus operatus est in signum conseruationis bonitatis Missæ Gothicæ: tamen tam importunæ & efficaces fuere preces Regine cuiusque pedissequarum apud Regem ut in Hispania introduceretur & seruarietur ritus Missæ Romanæ, ut Rex Regine placito studens votis eius annuerit: unde Episcopus Hispaniæ mandauit ut Missam celebrarent iuxta ceremonias Missalis Romani, & usque hodie mos hic inoleuit: ritus enim hic est quem in Missa seruamus secundum eam formam qua hodie celebratur: unde natum est in Hispania verus illud & commune proverbium: Eo tendunt leges quo volunt Reges. Porro ad verificationem prælagij quod miraculum Missalis Gothici præsignaba, præcepit Rex ut ad perpetuam rei memoriam nonnulla semper in Hispania essent loca seu Ecclesiæ particulares in quibus Missa celebraretur iuxta proprium ritum Gothicum: & ita præcipit ut in Ecclesia Toletana ita semper dicitur, atque in illa continuo uiuerent sacellani qui illam hoc modo celebrarent, ut in rei veritate usque ad hæc tempora obseruatur, vocaturque Missa Mozarabica, cuius ceremonias & ritum inscriuit in Hispania D. Leander Archiep. Hispanensis pro Christianis qui eo tempore inter Arabes morabantur, quo illam occupauerunt: qua de causa dicebatur Mozarabica, qua semper in Hispania velut communi vsi sunt, atque hoc ritu constanter illam celebrant D. Leander, D. Isidorus, totaque Hispania usque ad tempora Regis Alphonssi Sexti Castiliæ, hic enim morem inuexit celebrandi Missam ritu Romano, reseruat tamen nonnullis Ecclesijs in quibus more Gothico diceretur: & hæc est Missa Mozarabica quæ Toleti & Salamanticiæ hoc ritu celebratur: quo probatur quam antiquæ sint in Ecclesia gerononiæ celebrationis Missæ: ita ut ad eundem

conseruationem relicta sint in Missa nonnulla verba Hebræica, quibus verus asseritur mos celebrandi: in illis verbis quæ ab antiquis temporibus sumpta sunt ex Hebræis, prout probat D. Gregor. ex his verbis Kyrie eleison quibus utimur in nostra Latina Ecclesia, quam ob rarisam ut inferius dicemus admittuntur in Missa nonnulla verba Hebræica & alia Græca quæ præclaris sunt plena mysterijs. Itaque multe sunt ceremoniæ in Missa Romana quas Pontifices addiderunt vsque ad tempora D. Gregorii enim illas in ordinem digesse, quibus nunc vimur ad insigniorem sacrificij uenerationem, usque per illas fidelium animi ad maiorem missæ prouocantur deuotionem, nec non laudandum effectum illius fructus referent ueriores.

§. 14. Conueniens fuit ad maiorem Missæ uenerationem, quadam instituitur uelut preparatoria ad eius celebrationem.

D Thom. pro more suo secute & subtiliter disputat de conuenientia qua Ecclesia in sacrificio Missæ nonnulla statuitur celebrationem antecedentia: & rationem huius allegat instituit: quia representantur in Missa quadam spectantia ad Passionem Christi: eo quod tota sit representatio uix ipsius ac mortis: alia uero mylticum Ecclesiæ corpus conuertunt, cuius etiam Unicum hoc Sacramentum est significatum: item alia quadam huius sacrificij uenerationi honori que conuenientia. Ideo (sic illic) in celebratione huius mysterij quadam aguntur ad representandam passionem Christi, uel etiam dispositionem corporis mystici. Et quadam aguntur per insentia ad deuotionem & reuerentiam huius Sacramenti. Quia uero spiritum fidelium maxime mouere possunt ad pietatem, Dei laudes & gratiarum actiones, ideo cum illis uideatur Ecclesia principale eius sacrificium, conuertitur illam spiritu S. per os David: Sacrificium laudis honorificabit me, Et illic uer quo ostendam illi Saluare Dei. Unde prima pars Missæ usque ad offertorium est uelut quadam ad eius celebrationem preparatio: inde incipit cum laudibus Diuinis ex mylticis Psalmis qui declarantur in introitu, cuius mysteria modo declarabimus. Perpetuis illis omnibus que interueniunt & significant quæ in hoc sacrificio nostris conueniunt.